

ристання нівелює недоліки, притаманні традиційному підходу до обчислення даного показника, та забезпечує підвищення ступеня його аналітичності в контексті орієнтації на інтереси груп заінтересованих осіб, переважно антагоністичного характеру, та дозволяє врахувати ряд обмежуючих чинників (суттєве відхилення балансової вартості підприємства від ринкової вартості, значний темп інфляції, рівень ризикованості діяльності), що забезпечує підвищення достовірності обліково-аналітичної інформації.

Також доцільним у ході оцінки вартості підприємства вибір модифікуючої позиції відносно базового (або так званого класичного) підходу до розрахунку економічної доданої вартості за умови наявності певних обмежувальних (або спонукальних) чинників: 1) значний розрив між балансовою та ринковою вартістю підприємства; 2) наявність інфляційних процесів в економіці (галопуюча або гіперінфляція); 3) значний рівень ризикованості діяльності; 4) наявність постійних пасивів, що призводить до можливості ефективного використання тимчасово вільних коштів; 5) необхідність оцінки доданої вартості, створеної за рахунок власного капіталу; 6) необхідність оцінки доданої вартості не акціонерного, а приватного підприємства.

Реалізація даних пропозицій у рамках вартісно-орієнтованого управління підприємством виступає базисом максимізації його фінансової потужності із врахуванням положень концепції стійкого розвитку через забезпечення засад підвищення ефективності управління процесами створення вартості шляхом вирішення проблем інформаційного забезпечення системи менеджменту та врахування інтересів різних груп заінтересованих осіб.

УДК 657

Лазаришина І.Д.,

д.е.н., завідувач кафедри обліку і аудиту,
Національний університет водного
господарства та природокористування

ПРОБЛЕМИ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Подальший розвиток економіки України неможливий без розробки та реалізації стратегій як на рівні держави, так і на рівні окремих галузей, регіонів, підприємств різних форм власності.

Формування та реалізація будь-якої стратегії неможлива без відповідної інформації щодо зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства в динаміці.

В Україні склалася така ситуація, що інформаційні потреби підприємств щодо ситуації на ринку, місця підприємства на відповідному ринку товарів, робіт, послуг, темпів росту самого ринку не в повній мірі відповідають можливостям інформаційного середовища — джерелам інформації у статистичних щорічниках, засобах масової інформації (газетах, журналах тощо). Це пов'язано з тим, що інформація підприємствам щодо ситуації на ринку потрібна не тільки за рік, але частіше за квартал, місяць, декаду, навіть день. Однак періодичність формування даних щодо ринків товарів, робіт, послуг у системі статистичного обліку, їх опрацювання органами державної статистики, а також оприлюднення інформації відстає від потреб і запитів суб'єктів господарювання. У цьому плані позитивним є досвід США, де для потреб стратегічного і поточного управління використовується велике число аналітичних видань: альманахів, журналів, газет, бюлетенів, оглядів.

У цьому напрямку в Україні є певні позитивні зрушення — зростає число спеціалізованих видань, які займаються аналізом бізнес-середовища та поточним аналізом основних ринків. Однак для проведення SWOT-аналізу в частині аналізу зовнішнього середовища в основному переважають експертні (суб'єктивні) оцінки фахівців економічної служби підприємства.

Важливу роль у отриманні конкурентних переваг для підприємства відіграє аналіз внутрішнього середовища. Від його своєчасності, повноти, достовірності значною мірою залежать як корпоративна, так і ділова, фінансова, інші функціональні стратегії.

Інформаційне забезпечення аналізу внутрішнього середовища для визначення пріоритетних стратегій повинно включати:

- звітну інформацію;
- поточну інформацію;
- позаоблікові дані.

Фінансова звітність (квартальна, піврічна, річна) забезпечує дані щодо сильних і слабких сторін підприємства в частині наявності та динаміки активів, капіталу, зобов'язань, доходів, витрат від різних видів діяльності, грошових потоків, власного капіталу, рівня загрози банкрутства.

Статистична звітність (термінова, місячна, квартальна, піврічна, річна) дозволяє оцінити в динаміці ресурсний і трудовий потенціал підприємства в ув'язці з його місяєю та стратегічними цілями.

Податкова звітність необхідна для коригування дій керівного персоналу підприємства у випадку негативних зрушень.

Поточна інформація у вигляді даних первинного, аналітичного та синтетичного обліку необхідна для уточнення даних про сильні і слабкі сторони підприємства. На її основі відбувається коригування стратегій, їх адаптація до умов, що змінилися.

Позаоблікова інформація, на наш погляд, має також суттєве значення для визначення сильних і слабких сторін діяльності підприємства.

Для того, щоб вищенаведена інформація становила повноцінне інформаційне забезпечення для потреб стратегічного аналізу, вона повинна відповідати вимогам корисності інформації, тобто бути своєчасною, репрезентативною, доречною, достовірною, суттєвою, забезпечувати перевищення ефекту над витратами. Однак не всіх цих вимог дотримуються на підприємствах. Наприклад, вимога своєчасності є дуже важливою для стратегічного аналізу, для формування гнучкої стратегії, однак у зв'язку з обмеженням числа працівників економічної служби на підприємствах, недостатньої їх підготовки для проведення SWOT-аналізу, відсутністю чітких методичних рекомендацій відносно виокремлення сильних і слабких сторін її не завжди дотримуються.

Вимога репрезентативності (повного висвітлення) інформації для потреб стратегічного аналізу вступає у протиріччя з вимогою своєчасності, оскільки для її реалізації необхідно достатньо часу та кваліфікованих кадрів на формування необхідних показників та коефіцієнтів.

Максимальний рівень корисності аналітичної інформації для стратегічного управління може бути досягнутий при одночасній реалізації наведених якісних характеристик. Однак, враховуючи водночас граничність ресурсів економічних суб'єктів, важливим обмежуючим чинником максимізації функції корисності є перевищення ефекту від використання інформації над витратами по забезпеченню нею процесу управління.

Значення сумарної корисності аналітичної інформації для інформаційних потреб стратегічного управління коливається в залежності від: обраної стратегії розвитку підприємства; ідентифікованих вимог до стратегічного аналізу; обмеженості ресурсів у часі та за обсягами; мотивації і типу поведінки зацікавлених сторін; науково-технічного прогресу і пов'язаних з ним інноваційних процесів по формуванню, обробці та використанню економічної інформації; рівня невизначеності зовнішнього середовища; ступеня реалізації ризиків (виробничих, фінансових, інших).

Отже, використання або невикористання тих чи тих якісних характеристик у зовнішньому і внутрішньому середовищі призводить до асиметричної економічної інформації і створює загрози для стратегічного управління.

УДК657.338:334.68

Ловінська І. Г.,
асистент кафедри обліку
підприємницької діяльності,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

АНАЛІТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ІДЕНТИФІКАЦІЇ МОЖЛИВОСТІ БАНКРУТСТВА

Сутність діагностики фінансово-господарської діяльності підприємства полягає у встановленні та вивченні ознак, вимірюванні основних характеристик, що відображають стан економіки і фінансів господарюючого суб'єкта, для передбачення можливих відхилень від стійких, стандартних значень і запобігання порушень нормального режиму роботи. На думку А. Д. Шеремета [1] ключовою метою фінансового аналізу є отримання певного числа основних параметрів, що дають об'єктивну й обґрунтовану характеристику фінансового стану підприємства. Це стосується, перш за все, змін у структурі активів і пасивів, у розрахунках з дебіторами і кредиторами, у складі прибутків і збитків.

Разом з тим, видається логічним запропонувати новий підхід у побудові механізму фінансового аналізу, проведення якого пропонується починати не з часткових складових комплексної оцінки, а з узагальнюючого показника оцінки фінансового стану — показника ймовірності банкрутства господарюючого суб'єкта. Саме показник ймовірності банкрутства підприємства в тій чи тій мірі відображає фінансовий стан підприємства через включені в нього коефіцієнти: і фінансову стійкість, і ліквідність, і ділову активність, і платоспроможність, і фінансові результати і ринкову (курсову) вартість його активів.

Необхідно проаналізувати сам показник ймовірності банкрутства через оцінку коефіцієнтів, що до нього входять. Визначити через долі їх вагові ранги, динаміку зміни, внаслідок чого, неодмінно, будуть визначені «больові точки» (ослаблення фінансової стійкості, погіршення показників ліквідності, платоспроможнос-